

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 84/03-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2003 predbežne prerokoval sťažnosť L. K., B., ktorou namieta porušenie základného práva zakazujúceho mučenie a podrobenie krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochranu mena a základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, porušenie zákazu vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II, Okresnej prokuratúry Bratislava II, Krajskej prokuratúry v Bratislave, Okresného úradu vyšetrovania justičnej polície Policajného zboru Bratislava II, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obyvateľov vchodu č. 10 na N. ulici v B., a takto

r o z h o d o l:

1. Sťažnosť L. K. o d m i e t a.
2. Žiadosti L. K. o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. októbra 2002 doručená sťažnosť L. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), označená ako „*Sťažnosť na Okresný súd BaII, Generálnu a Okresnú prokuratúru a Policajný zbor v obvode BaII*“.

Sťažovateľ uviedol, že „*Okresný súd BaII porušil moje ústavné práva, lebo mnou podanú riadnu žalobu na SBDBaII ignoruje, od podania z roku 1999 doteraz a v predmetnej veci nekoná. To už nie je prietah vo vybavovaní veci, ale omnoho horšie, je to zámer odoprieť mi právo dovolať sa pravdivého vyriešenia predmetu mojej žaloby súdnou cestou. Predmetom žaloby, okrem iného, je neprevedenie mnou riadne zaplateného družstevného bytu do osobného vlastníctva a pokus o jeho protizákonné odcudzenie*“.

Sťažovateľ sa zmieňuje aj o tom, že „*Ďalej je tu riešenie podvodnej pohľadávky OSBD BaII, ktorou ma vydiera od roku 1996 a s tým zdôvodňuje nevybavenie prepisu bytu do osobného vlastníctva*“.

V spojení s tým podal sťažovateľ „*na príslušné osoby trestné oznámenie*“, čo rozpútalo proti nemu „*šikanovanie a teror*“. Ďalej podrobne popisuje ďalší postup vo veci, označuje štátne orgány a osoby, ktoré požiadal o pomoc a zabezpečenie nápravy, a v závere oslovuje predsedu vlády Slovenskej republiky, aby sa o tento prípad zaujímal a pomohol mu odstrániť bezprávie.

Sťažnosť sťažovateľa nespĺňala náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a nebolo k nej pripojené splnomocnenie pre advokáta alebo komerčného právnik na zastupovanie sťažovateľa pred ústavným súdom, ako to požaduje § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to ústavný súd vyzval 13. novembra 2002 sťažovateľa na odstránenie nedostatkov sťažnosti a zaslanie kvalifikovaného splnomocnenia na jeho zastupovanie v súlade s citovaným ustanovením zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ na vyššie uvedenú výzvu reagoval listom doručeným ústavnému súdu 31. decembra 2002, z obsahu ktorého vyplývalo, že ním namieta predpojatosť sudcu spravodajcu, ktorému bola jeho sťažnosť pridelená. Sudca námietky predpojatosti a svoje vyjadrenie k námietkam oznámil predsedovi ústavného súdu, ktorý v zmysle platného rozvrhu práce ústavného súdu predložil tieto námietky na rozhodnutie podľa § 28 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 15/03 z 22. januára 2003 rozhodol, že sudca spravodajca nie je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní o sťažnosti sťažovateľa.

Nadväzne na to vyzval ústavný súd sťažovateľa listom z 19. marca 2003 opakovane na odstránenie nedostatkov jeho sťažnosti. Na tento list reagoval sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 9. apríla 2003, v ktorom uviedol, že svojou sťažnosťou namieta porušenie základných ľudských práv, a to „*HL II. 2 odd. čl. 16 ods. 2; čl. 19 ods. 1, 2; čl. 20 ods. 4 a 6 odd. čl. 48 ods. 2; ďalej VII odd. čl. 46; VIII odd. čl. 149*“.

Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“), sťažovateľ ju odôvodňuje tým, že uvedený súd „*spôsobuje zbytočné priesťahy konať vo veci nami podanej žaloby z 29. 06. 1999 na tento súd*“. Sťažovateľ neuviedol spisovú značku, pod ktorou by malo byť predmetné konanie

na okresnom súde vedené. Ústavný súd z príloh pripojených k sťažnosti zistil, že predmetné konanie bolo na okresnom súde vedené pod sp. zn. 16 Nc 9/99.

K požiadavke ústavného súdu, aby sťažovateľ v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde preukázal, že pred tým, než podal sťažnosť ústavnému súdu, využil právny prostriedok, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, sťažovateľ uviedol, že *„v priloženom listovom doklade o vrátení zásielky je moje upozornenie na nekonanie súdu, čo považujem za opravný prostriedok podľa § 53 zák. č. 38/1993 Z. z.“*

Sťažnosť v časti smerujúcej proti Okresnej prokuratúre Bratislava II, Krajskej prokuratúre v Bratislave, Okresnému úradu vyšetrovania justičnej polície Policajného zboru Bratislava II a Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Bratislava II spočíva v nespokojnosti sťažovateľa so spôsobom vybavenia jeho oznámení o podozrení zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 Trestného zákona, ktoré podal na pracovníkov S. b. d. Bratislava II a iné osoby.

Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti obyvateľom vchodu č. 10 na N. ulici v B., ktorých sťažovateľ označuje ako *„sprisahancov z našej bytovky“*, sťažovateľ im vyčíta, že boli nápomocní v neprávostiach páchaných proti nemu a jeho rodine.

Osobitným podaním zo 4. apríla 2003 požiadal sťažovateľ ústavný súd, aby mu bol právny zástupca v konaní pred ním ustanovený. Túto žiadosť odôvodnil tým, že: *„Nakoľko v danom prípade nejde o svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie či bránenie nášho práva, vzniká nám predpoklad pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Je tu objektívna potreba väčšej ochrany našich záujmov vzhľadom na povahu veci a našu celkovú situáciu.“* Ďalej uviedol, že ako on, tak aj jeho manželka sú dôchodcovia žijúci v spoločnej domácnosti s dcérou, ktorú finančne podporujú.

Čo sa týka návrhu na rozhodnutie, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal rozhodnutie tohto znenia:

„Je bezpodmienečne nutné odstrániť všetky previnilé osoby, dotknuté prípadom zo svojich miest, lebo nie je tu predpoklad pre morálnu nápravu. A treba zvážiť, či za 6 rokov bezohľadného vydierania vymyslenou sumou vo výške cca 22 000 SK a doterajšie bezdôvodné zdržovanie prepisu nášho bytu do osobného vlastníctva a tiež arogantné tvrdenie riaditeľovi prezidentskej kancelárie, že máme u nich dlžoby, by mal ísť pán Š. za mreže.

Za všetky amorálnosti spáchané proti nám, t. j. hanobenie nášho dobrého mena, trestný čin vydierania spojený s podvodom, vykonštruované vylúčenie zo SBD s nezmyselným zdôvodnením, upieranie našich zákonných práv teroristickým spolčovaním najvyšších orgánov štátu, čo je zločinom proti ľudskosti, je šikanovaním najhrubšieho zrna. V zmysle uvedeného žiadame náhradu za závažnú nemajetnú ujmu pri finančnom vyjadrení vo výške 250 000 SK, ktoré zďaleka nie je adekvátne našej spoločenskej ujme.

Žiadame tiež, aby uvedená čiastka rozdelená podľa miery zavinenia, bola previnilcom zosobnená.“

II.

Ústavný súd je podľa článku 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 sťažnosť prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ak ústavný súd sťažovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť (§ 25 ods. 2 posledná veta zákona o ústavnom súde).

1. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorou namietal porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že okresný súd spôsobuje prietahy vo veci jeho žaloby, ktorú podal tomuto súdu 29. júna 1999, skúmal dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde so zameraním na to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú je možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Ústavný súd 15. apríla 2003 na okresnom súde zistil, že konanie, v ktorom malo podľa sťažovateľa dochádzať k zbytočným prietahom, vedené na tomto súde pod sp. zn. 16 Nc 9/99 bolo zastavené podľa § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) z dôvodu, že sťažovateľ (v procesnom postavení žalobcu) nedoplnil svoju žalobu v lehote určenej vo výzve okresného súdu z 27. júla 1999. Uznesenie, ktorým okresný súd predmetné konanie zastavil, nadobudlo právoplatnosť 11. novembra 1999.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd odmieta sťažnosti ako zjavne neopodstatnené, keď „tie konania, v ktorých bolo namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, boli právoplatne skončené ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu“ (II. ÚS 194/02 a judikatúra tam uvedená).

Pretože pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ ňou namieta priet'ahy v takom súdnom konaní pred okresným súdom, ktoré bolo právoplatne ukončené pred podaním jeho sťažnosti ústavnému súdu, rozhodol o jej odmietnutí z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 4, čl. 46 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom Okresnej prokuratúry Bratislava II, Krajskej prokuratúry v Bratislave, Okresného úradu vyšetrovania justičnej polície Policajného zboru Bratislava II a Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II pri vybavovaní jeho oznámení o podozrení zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 Trestného zákona, ktoré podal na pracovníkov S. b. d. Bratislava II a iné osoby, ústavný súd dospel k záveru, že postup uvedených orgánov nemohol viesť k následkom uvádzaným sťažovateľom.

Skutočnosť, že Okresná prokuratúra Bratislava II zamietla sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu policajného orgánu o odložení veci pre podozrenie zo spáchania trestného činu a že s týmto postupom sa stotožnila aj Krajská prokuratúra v Bratislave, nemožno kvalifikovať ako porušenie ústavou zaručených vyššie označených základných práv sťažovateľa, ktorých ochrana patrí do právomoci ústavného súdu. Ústavou zaručené subjektívne právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby na to, aby iné osoby boli na základe podaného trestného oznámenia trestne stíhané, nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a nie je ho možné od niektorého zo základných práv alebo slobôd odvodiť (II. ÚS 42/00, I. ÚS 76/03).

Sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 16 ods. 2 ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému mučeniu, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu, avšak nekonkretizuje, ako mali označené subjekty porušiť toto jeho základné právo. Vzhľadom na to ústavný súd nemohol zistiť vzájomnú príčinnú súvislosť medzi postupom uvedených štátnych orgánov a uvedeným základným právom sťažovateľa.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. K porušeniu označených základných práv sťažovateľa malo dôjsť tiež jemu adresovaným listom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. Gn 2788/99-40 z 3. júla 2001, ktorý sa týka postupu prokurátorov pri vybavovaní jeho oznámení a podnetov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Výnimky a odpustenie dodržania tejto lehoty zákon o ústavnom súde nedovoľuje (II. ÚS 29/03, II. ÚS 58/03).

V nadväznosti na citované zákonné ustanovenie ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k predmetnému listu nebola zachovaná zákonom ustanovená zákonná lehota na podanie sťažnosti.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Čo sa týka tvrdenia sťažovateľa, že konaním vyššie uvedených štátnych orgánov, ako aj niektorých obyvateľov vchodu č. 10 na N. ul. v B. bolo zasiahnuté do práva na ochranu jeho osobnosti („hanobenie mena“), ústavný súd pripomína, že nárok na ochranu osobnosti patrí do právomoci všeobecných súdov, ktorých právomoc nemôže nahrádzať, pretože by to bolo v rozpore s čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 142 ods. 1 ústavy.

Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

5. K sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 149 ústavy ústavný súd uvádza, že tento článok vymedzuje pôsobnosť prokuratúry Slovenskej republiky a z toho dôvodu tento článok ústavy neupravuje základné práva alebo slobody fyzických osôb alebo

právnických osôb, ktoré by mohli byť aplikovateľné v individuálnych sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na to ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou návrhu na rozhodnutie, ktorou sa sťažovateľ domáhal jeho priznania, nezaoberal.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 30 ods. 1 a 2 a § 138 ods. 1 OSP môže ústavný súd ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, advokáta, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť.

Sťažovateľ si v danom prípade uplatňuje nárok na ochranu ústavnosti, ale jeho sťažnosť v predloženej podobe nespĺňa predpoklady na to, aby mohla byť podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde prijatá na ďalšie konanie.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že u sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatnenie nároku na ochranu ústavnosti, a preto nebolo možné jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Košice 24. apríla 2003